

Ingyenfűzet: „A modern gyümölcs és zöldségeltetés alapelvei.”

Ára 20 fillér

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi Hivatal.)
Telefon: Automata 294—52.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P Félévre 4 P
Negyedévre . . . . . 2 P

Budapest, 1932.

XIII. évfolyam, 38. szám.

Vasárnap, szeptember 18.

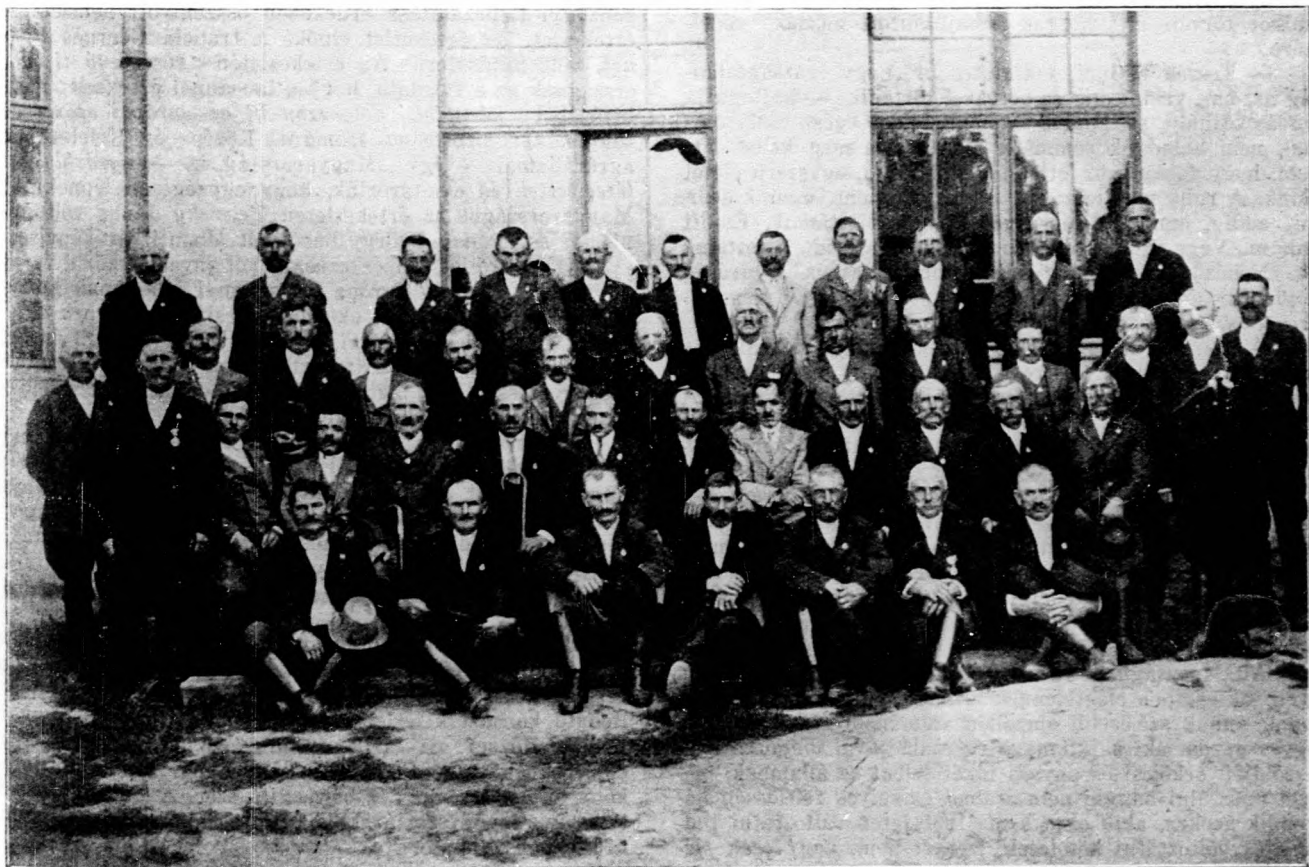
Fokozottabb védelmet a gazdáknak!

Nagyfüged, szeptember hó.

Gyönyörűen süt a nap s a napsütötte táj békés, nyugalmas képe méltó keretül szolgál a rendes, tiszta községnek. Éppen misére harangoznak be, ünneplőbe öltözött falusiak mennek az Isten házába. Amint elnézi az ember ezt a nyugodalmas képet, nem gondolná, hogy a békés templomba sietőket az aggodalom, a gond és a rettegés kinozza. Hiába süt a napsugár, a lelkekben sötétség van. A föld népe gyakran került már nehéz helyzetbe, de munkával, szorgalommal mindig sikerült megvédeni földjét és házát. A bajokban mindig derekasan állta meg a helyét.

Ma azonban más a helyzet. Tehetetlenül, reményvesztetten nézi a gazda, hogy földje, melyet az apai szorgalom gyűjtött számára és amelyet verejtékes munkájával még megnövelt, kicsuszik a lába alól. Nem érti, hogy lehet ez, hiszen éppen olyan, vagy talán még nagyobb szorgalommal dolgozik, küzd, fárad és még sincs látszatja. Hiába magyaráznók neki, hogy egy soha nem tapasztalt világválságot szenvedünk át, melyben sokan elvérzenek, bárhogy is igyekezzenek.

Dudás Mihály 38 holdas kisgazda egy napon arra ébredt, hogy se földje, se tanyája, se háza nincs többet. Nem csoda, ha a földjét szerető ember megzavarodik

A földesi (Hajdu vármegye) hadirokkantak a népház előtt.

ennyi csapásra. Nehézkesen, a keserüségétől el-elcsukló hangon mondja el baját, melyből kidomborodik az a rettenetes helyzet, amelyben ma a gazdatársadalom vergődik. Fájdalom, ma az ország tele van Dudás Mihályokkal és csak hetek, hónapok kérdése, hogy ugyanoda jutnak, ahová ő már elért.

Háborutviselt ember Dudás Mihály, fiaival együtt végig küzdötte a nagy csatát. És amikor hazajött, újból nekifeküdt az ekeszarvának és művelte földjét szorgalommal. Családja nagy volt, gondoskodni kellett a gyermekekről és öt évvel ezelőtt birtokához vett még tizenkét holdat, hogy legyen mit szétosztani családja között. A számítása nagyon egyszerű és nagyon észszerű volt. Mire házasulandók lesznek a fiai, „kitisztázza“ a tizenkét holdat is. De másképp történt. A viszonyok egyre rosszabbak és rosszabbak lettek, a kamat nőtt, a terményárak fogytak-fogytak, annyira, hogy az egész birtokból sem tudta kihozni a törlesztő részleteket. Kölcsön után kellett nézni, hogy kötelezettségeinek eleget tudjon tenni, hogy nagy családjának meglegyen a mindennapi kenyerere. Mikor már nagyon nehéz fordult a helyzete, akkor kezdte meg működését a Földteherrendező Országos Bizottság. De nagy öröm volt ez! Nem is akadt akkoriban már más öröme a gazdának.

Dudás Mihály is beadta a kérvényét, nem sajnálta a költséget rá és nagy megnyugvása volt, hogy most már nem fogják zaklatni, nyugodtan dolgozhat és egymásután kifizetheti tartozásait. Homályosan olyasmit is gondolt magában, hogy meg is kell a gazdát kimélni a zaklatástól, pereskedéstől, mert hiszen arról igazán nem tehet, hogy a termények ára soha nem képzelt alacsonyra csökken és így nem képes a rászakadó terheknek eleget tenni. Ha bepörölték, nem izgult, az irásokat felküldötte a FOB-hoz és a dolog rendben volt. Amellett, ami csak tőle tellett, azt mind fizetgette, a szájától vonta el a falatot, de mindhiába. Egy napon arra ébredt, hogy amíg ő arat és csépel, bent a városban ellicitálták feje felől a házat és lába alól a földjét. Nem akarta elhinni, hogy ez lehetséges, akkor, amikor törvényeket hoznak a bajbajutott gazdák védelmére.

— Tessék elhinni, tekintetes ur, nagy igazságtalanság az, ami velünk kis emberekkel történik, — hajtogatja Dudás Mihály. — Hiába turom a földet egész családommal, nem haladunk semmire, még azt is meg kellett érnem, hogy földönfutó lettem. Pedig józan, egyszerű életet élünk. A ruha már leszakad rólunk, de nem veszünk semmit addig, amíg az adósságot ki nem tisztázzuk. És itt van ni. Vége mindennek. Ki az oka, hogy ide jutottam?

Nehéz neki megmagyarázni, hogy, sajnos, a bíróság a törvény alapján ítélte és a *jelzálogos adósságok nem részesülnek a moratóriumban*.

— Kérem, én úgy, ahogy megmondták nekem, az irásokat felküldtem Pestre a FOB-hoz. Ha azok az urak tudták, hogy mégis lehet árverezni, miért nem irták azt meg nekem, akkor inkább megváltam volna a birtokom egy részétől és kitisztáztam volna magamat, de nem hagytam volna elpredálni az egész vagyonomat.

Nehéz erre valamit szólni. Igaz, hogy a törvényeket ismerni kötelesség, de nem kívánhatjuk az egyszerű gazdaembertől, hogy olyan járatos legyen benne, mint a tanult ember. Helyes volna, ha a FOB minden esetben értesítené az érdekelteket, hogy mikor függesztheti fel az árverést és mikor nem. Igen sok esetben elkerülhetők volnának az ilyen esetek.

Általánosságban véve a gazdamoratórium-törvény igen sok esetben elégtelennek bizonyul és nagyon időszerű volna annak szélesebb alapokon való módosítása. Minden egyes gazda, aki saját maga és családjával dolgozza meg a földjét, erkölcsi és anyagi tőkét jelent az államnak, melyet pusztulni hagyni nem szabad és súlyos felelősség hárulik azokra, akik ezen a mai helyzeten változtatni tudnak és változtatni kötelesek, ha azt nem, vagy csak el-

késve teszik meg. A Dudás Mihályok szárai és ezrei segítségével folyamodnak és nem szabad a segítséget megtagadni, vagy azzal sokáig késni. Nem kívánható a gazdatársadalom egyoldalú megsegítése, azonban sorrendben ők legyenek az elsők. Aki a vidéket járja és behatóan foglalkozik bajaikkal, nyugodtan állíthatja, hogy a *hathatós és radikális gazdavédelemnek gyorsan el kell következni*. Lehet, hogy ez másoknak érdekeit sérteni fogja, erre azonban ma már nem lehetünk tekintettel. Mennyivel fontosabb a gazdatársadalom talpraállítása, mint például az, hogy a kartelek a gazdákra nézve nélkülözhetetlen szükségleti cikkek árát a régi színvonalon tartásák. A kartelek ma is beszedik éppúgy a hasznukat, mint azelőtt. Nem vesznek tudomást arról, hogy saját jól felfogott érdekük lenne segédkezet nyújtani az építés munkájában, mert ha így tart tovább, a leszegényedett, eladósodott gazdatársadalom nem lesz képes egy idő múlva az alacsony árakat sem megfizetni. Ha a kartelek nem akarnak önként a viszonyokhoz alkalmazkodni, akkor a kormányzatnak kell minden eszközzel őket erre kényszeríteni.

Dudás Mihály esete intő példa kell, hogy legyen az illetékeseknek, hogy nemzeti létünk forog kockán akkor, amikor annak alapját: a gazdatársadalmat nem segítjük minden erőnkkel.

A gazdatársadalom jalkiáltása azt jelenti, hogy anyagi és erkölcsi erőforrásai már-már teljesen kimerültek és ha nem akarjuk, hogy beteg állapotában felelőtlen elemek földalatti aknamunkájának essék áldozatul, sürgősen segíteni kell rajta. A bajt, sajnos, már nem előzhetjük meg, de a még nagyobb bajt elháríthatjuk a gazdatársadalom és ezzel az egész ország feje felől.

Wieser Béla.

A stresai agrárértekezlet.

Szeptember hó 5-én kezdődött meg az olaszországi Stresában a közép- és keleteurópai országok gazdasági és pénzügyi talpraállítása érdekében összehívott nemzetközi értekezlet. Az értekezlet elnöke a francia Georges Bonnet, volt miniszter. Az értekezleten résztvevő tizenöt országnak az a feladata, hogy a lausannei értekezlet megbízásából *jelentést dolgozzon ki az európai szövetség tanulmányi bizottsága számára*. Közép- és Keleteurópa agrárállamai — így Magyarország is — *agrárblokkot létesítettek* és elhatározták, hogy egységesen lépnek fel. Magyarországot az értekezleten Teleszky János volt miniszter és Prónay György báró volt államtitkár képviseli.

Az értekezlet tanácskozásain két javaslat körül forog a vita. Az olaszok Európa valamennyi államának hozzájárulásával *segélyalapot* akarnak létesíteni, melynek segítségével emelni lehet a mai, nem kielégítő mezőgazdasági árakat. Az export- és importállamok között közvetlen megegyezéssel kell biztosítani a gabonaneműek elhelyezését, méltányos vámcsökkenések útján.

Franciaország javaslata ezzel szemben a kedvezményes vámrendszeren alapul és a segélyalaphoz csupán a dunai gabonát vásárló államok hozzájárulását kívánja. Cserében a mezőgazdasági országok könnyítéseket nyújtanak a külföldi ipari termékek számára.

Az értekezlet ülésai folytatódnak.

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, neuraszténias embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor- és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A kolduló rokkant a nemzet szégyene!

Petri Pál államtitkár a földesi rokkantak ünnepén.

Földes, szeptember hó 2.

Csalfa az idő. Nappal forró, akárcsak Afrika, éjjel hűvös, mint a hegyek világa. Vénasszonyok nyara ez. Az ökörnyalás, sárguló jegenyék állnak a szélben. Olyanok, mint egy-egy megtépett emberi élet. A messzeségben a Hortobágy sötétlik. Csendesen hallgat, várja az új hódítót, aki befogja a kultura, a nemzet igájába ezt a parlagon heverő kincset.

Porzik mindene. Kiette a föld erejét a szárazság. A buza után most a kukoricát és a krumplit teszi tönkre. Napról-napra pusztít és sehol egy tenyérnyi, megváltást jelentő felhő. Az egykedvű tájon egykedvű emberek mozognak. Járják a határt. Mentik, ami még menthető. Fülledt meleg van, amikor a földesi országuton megyünk Petri Pál államtitkár, a kerület népszerű képviselője, *Lessényi* István főszolgabíró, *Székely* Sándor, a falu jegyzője és e sorok írója. A földesi hadirokkantak ünnepére megyünk.

Kis csoport mellett haladunk el. Gazdák. Tisztesség-tudóan megszűvegelnek.

— Amit adott az Isten egyik kezével, azt elpusztítja a másikkal, — hangzik a szó. — Mit csinálhattam most, mint leszántottam a hitvány termést, „hadd lakjon legalább jól a föld, ha már én nem lakhoom jól.“

Igy beszélgetnek mostanában mindenütt a falu fiai. A cserepes mezőben delel a tehéncsorda. A juhok is összebujnak, míg a bojtár botjára támaszkodva csodálkozva nézi az élet áramlását, amely számára soha semmi újat nem jelent. *Várja a megváltó esőt.*

Minden erőnket össze kell szednünk, hogy megálljunk.

Ünnepi készülődés. A rangos községháza előtt ácsolják az emelvényt. Vezényszavak. Leventék, lövészek, tüzoltók gyakorlatoznak. Kora reggeli órán már mozog a falu. Örömmel nézem ezt a szorgalmas népet. *Kiss József* kormánytanácsos, bátyánk nemesi kuriájából. A falu ünnepe van ma. A háboru tépettjeié és sebesültjeié ez a nap. Azoké, akik a nagy világégésben vérük hullásával tettek bizonyosságot arról, hogy a haza minden előtt. Lassan gyülekeznek. Nehezen megy. Mindegyiken ott a háboru véres foga. Letarolt embererdő, amelynek csak a gyökerei maradtak meg. Sokan vannak, mert több ezer katonát adott ez a falu. Sorakoznak, úgy, mint régen. A fekete kabátokon kitüntetések. *Erdei János* vezeti őket.

Azután templomba megyünk. Zug az orgona. Zsufolásig tele néppel. Amikor bevonulnak a hősök, felállva tisztelik meg a csoportot. Prédikáció zeng. *Kiss Sándor* lelkész beszél. Magyaros lelkéből tűzvirágok pattannak ki és harsogva szól az ige:

— Ez a nap a magyar hősiesség, a magyar dicsőség napja, amelynek élő mártirjai vagytok. Ami történelmünk gondokból van szőve. Helyünket mindig jól megálltuk, ha nem vittünk pártoskodást a nemzet oltárára. A hadirokkantak megbecsülésével önmagát becsüli meg a nemzet.

Könnyek peregnék a férfiszemekből, és akik annyiszor szembenéztek a halállal, elérzékenyedve emlékeznek a szívbemarkoló szavakon. Elhangzik a szó és a lelkek csordultig megtelnek. Vége az istentiszteletnek. A hősök emlékműve elé megyünk. Rengeteg a nép.

Petri Pál államtitkár beszéde.

Székely Sándor főjegyző ragyogó elnöki megnyitójában reámutatott arra, hogy a hadirokkantak helyzetén segíteni kell. Vitéz *Kiss* István őrnagy ünnepi beszédében a magyar hősiességről szólt.

— A világháboru — ugymond — igazolta, hogy a magyar vitézség még nem halt ki. Nemcsak ősi erény, hanem a nemzet velejárója. Mi kardot forgató nép vagyunk, amely mindig megálta a helyét, bárhova rakta is a sors keze. A beszéd nagy hatást keltett, majd *Petri Pál* államtitkár lelkes éljenzés közepette méltatta a nap jelentőségét.

— Tisztelet adassék — mondotta — nemcsak e napon, hanem mindig azoknak, akik itt állnak előttünk, mert ők testi épségük odahagyásával mutatták meg azt, hogy a hazáért áldozatot is tudnak hozni. Ti hadirokkantak hősök vagytok, a legnagyobbak közül valók, mert testeteket dobtátok oda fedezetül a haza oltárára. Mert lehet-e nagyobb áldozatot hozni a hazáért, mint testi épségünket és életünket? És ti, amikor *Doberdo* borzalmas poklában, az orosz erdőkben, a Kárpátok és a francia erődök ormán, a szerb utvesztőkben a fél világgal verekedtetek, akkor soha el nem muló példáját adtátok, hogy a haza, a kötelesség minden előtt. Éppen azért, most a vérzivataros idők után, a kolduló rokkant a nemzet szégyene lenne. Oda kell törekedni a karmánynak és a társadalomnak egyaránt, hogy a világháboru hősei nyugodtan megélhessenek. De amellet minden tisztelet adassék meg nekik, akik a háboru nyomait hordják magukban. Megkülönböztetett szeretettel vegyétek tehát hős bajtársainkat körül, mert megérdemlik. A falu ifjuságát pedig tanítsátok meg arra, hogy tanuljon lelkesedni az ő példájukon.

Petri Pál államtitkár szívbemarkoló beszéde után egymásután feltűzte a hadirokkantak mellére a rokkantjelvényt, amely után *Erdei János* katonás, keresetlen egyszerűséggel köszönte meg az államtitkár szavait azzal, hogy a jó Isten még sok ilyen embert adjon a hazának, mint *Petri Pál*, aki a csendes, zajtalan, önzetlen és áldozatos munka embere, de akinek segítő kezét oly sokan áldják ebben az országban. A mai időkben sok *Petri Pál*ra volna szüksége a nemzetnek.

A gyönyörű ünnepségen *Bentze Bálint* leventekölteményeket szavalt. Majd a lovasleventék *Domokos* Lajos, a gyalogos leventék vitéz *Kemecsei* Gerzson, *Biró* Albert és *Györfi* Imre, a lövészek pedig *Jámbor* István vezetésével díszmenetben vonultak el a hadirokkant bajtársak és a hősök szobra előtt.

A diszfelvonulás után *Petri Pál* államtitkár a kasziót és a 48-as Kört látogatta meg, ahol vitéz *Kiss* István és *Bojta* József elnökök köszöntötték.

A földesi (Hajdu vármegye) lövészesapat kerékpáros osztaga. Az osztag elnöke vitéz *Kiss* István, vezetője *Jámbor* István.

Delet harangoznak. A népség lassan megindul. Az utcák feketéllnek a népektől. Haza igyekeznek. De a lelükben ott ég a szózat: becsüljétek meg a hadirokkant hős bajtársakat, mert a kolduló rokkant a nemzet szégyene!

Szekeres László dr.

Vitéz Kaszala Károly tragikus halála.

Sulyos és megdöbbentő csapás érte a magyar repülősportot: szeptember hó 4-én repülőgéppel lezuhant és szörnyethalt a legkiválóbb magyar pilóta, vitéz Kaszala Károly. Követte a halálba utitársa, Urbaschek János szerelő is. A szerencsétlenség a tiszafüredi járásban, Kétút-köz-pusztán történt. Kaszala Károly földbirtokos barátját, Graefl Andort akarta meglátogatni a saját tulajdonát képező gépen és közvetlenül a cél előtt pillanatnyi vezetési hiba, vagy más ismeretlen ok következtében a kis gép oldalt billent, majd hirtelenül orrára bukott és villámgyorsan lezuhant. Mire a földbirtokos és emberei a hely-

Vitéz Kaszala Károly.

A magyar királyi Osztálysorsjáték

XXIX. játéka október hó 20-án veszi kezdetét.

Összesen csak 84.000 darab sorsjegy bocsáttatik ki, mely mennyiségből 42.000 sorsjegy feltétlen kihuzatik, tehát minden második sorsjegy nyer.

Nyeremények összege közel

8 millió arany pengő

A főbb nyeremények: 500.000, 300.000, 200.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000 P, stb.

A sorsjegyárak:

Egész sorsjegy 24 P, fél sorsjegy 12 P, negyed sorsjegy 6 P, nyolcad 3 P.

Igen tisztelt előfizetőink figyelmébe ajánljuk a 25 év óta fennálló, kitünő hírnévnek örvendő

BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R-T.

VI. Teréz-körút 37. (Szondy-utca sarok.) Telefon: Aut. 223-29., főárusító intézetet, mely intézetnél a lefolyt játékokban több főnyereményt csináltak.

Igy ezen intézetnél nyerték a 200.000 pengős főnyereményt a 3871 számmal, a 30.000 pengős főnyereményt a 26473 számmal, a 30.000 pengős főnyereményt a 76683 számmal, a 20.000 pengős főnyereményt a 60305 számmal, a 15.000 pengős főnyereményt a 43970 számmal és a 10.000-10.000 pengős főnyereményeket a 865, 9344, 43947 és 82324 számokkal.

Igen tisztelt előfizetőink részére elküldetünk fenti cég utján megrendelési lapokat és mindenki saját érdekében cselekszik, ha megfelelő mennyiségű sorsjegyet minél korábban biztosít magának e cégnél.

Ne felejtse el senki, hogy sorsjegy nélkül nyerni nem lehet és már sok ezer ember köszönheti boldogulását annak, hogy felhívásunkat és tanácsunkat sorsjegyvételelre készséggel követte.

színre rohantak, már csak füstölgő roncsokat találtak, melyek alól a borzalmas sérülésektől valósággal megcsontitva, holtan húzták elő Kaszalát és szerelőjét. A két holttestet Poroszlón felravatalozták, majd Budapestre szállították és a kerepesi-temető díszsírhelyén temették el szeptember hó 8-án, délután 1 órakor, óriási részvét mellett. Az elhunyt pilótákat Rákosy György, a Légügyi Hivatal főnöke bucsuztatta. Bucsubeszédék hangzottak el még a Vitézi Szék és az Aero Szövetség nevében.

Vitéz Kaszala Károly a legrégebb és legérdemesebb alakja volt a magyar sportrepülésnek. A háboru után nemcsak, mint az új generáció kiváló oktatója tünt föl, hanem a magyar műrepülő-mitingeken ejtett csodálatba mindenkit bravúros teljesítményeivel. A magyar sportrepülés legnagyobb vesztesége vitéz Kaszala tragikus halála. Évek óta foglalkozott a gondolattal, hogy miután negyvenéves elmúlt, visszavonul, de igazi szenvedélye és szerelme maradt a repülés. Néhány évvel ezelőtt műszaki üzletet nyitott, az utóbbi években pedig Nagytétényben volt baromfityényszete, ebből élt. A tragikussorsu repülőgép saját tulajdona volt, melyet a Műegyetemi Sportrepülőktől vásárolt néhány ezer pengőért és reklámrepüléseket végzett rajta a főváros felett.

A háboru alatt egyike volt a leghíresebb hadirepülőknék. Kilenc nagy légi győzelmet aratott az olasz fronton; többszöri tulajdonosa volt az arany és a többi vitézségi éremnek. Amikor a harctérről, mint leszerelt tiszthelyettes, hazajött, a Műegyetemi Sportrepülők Egyesületének oktató pilótája lett. 1927-ben a Róma nevű 18 lóerős kis gépen Budapest és Monor között világrekordot állított fel, majd ugyanezzel a géppel 1928-ban Budapest és Róma között újabb világrekordot repült.

Urbaschek János ugyancsak a Műegyetemi Sportrepülők Egyesületének legrégebb szerelője volt. Mindössze harminchároméves volt.

Rendelet a borpárlat mennyiségének és a felhasználásra váró bor árának megállapításáról.

A hivatalos lap az elmúlt héten közölte a pénzügyminiszter rendeletét az 1932—1933-i termelési időszakban előállított borpárlat mennyiségének megállapítása, továbbá termelésének és forgalmáhozatalának szabályozása ügyében.

A rendelet kimondja, hogy az 1932—1933-i termelési időszakra a bort a termelési adó alá eső szeszfordék közül csak központi szeszfordékban és kizárólagos borpárlókban (konyakfordékban) és csak külön engedély alapján szabad lepárolni. — Az engedély iránti kérvényt legkésőbb szeptember 20-ig a pénzügyminisztériumban kell benyújtani. A bor lepárolására engedélyt nyert összes szeszfordék együttvéve, az 1932—1933-i termelési időszak folyamán előreláthatólag eladásra kerülő, s kizárólag az Országos Szeszértékesítő Rt. által forgalomba hozott megadózott itali szeszmenyiség felének (50 százalékának) megfelelő mennyiségű borpárlatot állíthatnak elő.

Az 1932—1933-i termelési időszakban előreláthatólag eladásra kerülő megadózott itali szeszmenyiséget, amelyet a borlepárlásra engedélyt nyert szeszfordék együttvéve előállíthatnak (borpárlat-össztermelési keret) arra alkalmas időpontban, de nem korábban, mint november elején az eddig elért tényleges itali szeszfogyasztás alapulvételével állapítják meg véglegesen.

Azt, hogy a borpárlásra engedélyt nyert egyes szeszfordék az 1932—1933-i termelési időszakban külön-külön mily mennyiségű borpárlatot állíthatnak elő, vagyis az egyes szeszfordék egyéni termelési keretét véglegesen a borpárlat-össztermelési keret végleges megállapítása után határozzák meg. Addig is azonban a kiadandó borlepárlási engedélyben ideiglenesen, a körülbelül várható itali szeszfogyasztás figyelembevételével, megfelelő mennyiségű keretelőleget fog a pénzügyminisztérium kiosztani.

A bor lepárlására engedélyt nyert szeszfordé a részre capáni termelési keretként megállapított borpárlatmennyiség előállításához szükséges, már lefejtett seprimentes bort a ke-

rületbeli termelőktől köteles beszerezni és azért a termelőknek a szeszfordéba beszállítva az átvétellel egyidejűleg malligand-fokonként 1.1 aranyfillért köteles fizetni.

A szeszfordéknek sem bortörkölyből, sem borseprűből pálinkát főzni, vagy a lepárlandó borhoz bármilyen más szeszfordéki anyagot kavarni nem szabad. A többi termelési adó alá eső szeszfordéknek a rendelet életbeléptetésének napjától kezdve további rendelkezésig bort lepárolni nem szabad, egyébként mindennemű gyümölcs-pálinkának a fennálló rendelkezések korlátain belül való előállításával továbbra is foglalkozhatnak, de bort vagy borseprűt semmiféle szeszfordéki anyaghoz nem keverhetnek.

Az előállított borpárlatra vonatkozólag azt a korlátozást, hogy az legfeljebb 65 százalék alkoholtartalmu lehet, a rendelet átmenetileg felfüggeszti. Ellenben ugyanez a korlátozás mindennemű gyümölcs-pálinkára vonatkozólag továbbra is fennmarad.

Ugy a borpárlatnak, mint mindennemű gyümölcs-párlatnak jellegzetes ízét és szagát szűrőssel vagy vegyszerekkel való keveréssel, vagy bármely más módon kivonni (a párlatot neutarizálni, deszaromatizálni) szigorúan tilos.

A borpárlatot előállító szeszfordék a megállapítandó egyéni termelési keretben való részletetés alapján termelt borpárlat felett szabadon nem rendelkezhetnek, hanem kötelesek azt a saját veszélyükre megőrizni és gondozni és az Országos Szeszértékesítő Rt. utasításainak megfelelően, rendelkezésre bocsátani. A borpárlatért a szeszfordéknek abszolút hektoliterenként az „Elszámolási rendben” foglaltaknak megfelelő 140 arany-pengőt köteles fizetni a részvénytársaság. Ezt az árat a szeszfordé telephelyére kell érteni.

A rendeletbe ütköző minden cselekmény vagy mulasztás, amennyiben nem esik súlyosabb büntetőrendelkezés alá, mint szabálysértés, 1000 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel és a szeszfordé engedély visszavonásával büntetendő.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Két miniszter legmagasabb kitüntetése.

Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügyminiszternek és Kenéz Béla dr. kereskedelemügyi miniszternek kiváló odaadással és fáradhatatlan buzgalommal teljesített szolgálataik elismerésül az I. osztályu Magyar Érdemkeresztet adományozta.

A magyar közéletnek két kiváló munkását érte az államfő kitüntető elismerése, akiket a sors olyan időben állított egy gondokban vergődő ország élére, amikor az állás nem kényelem, a hatalom nem gyönyörűség és a felelősség súlyos. A két kitüntetett miniszterrel mindenkinek el kell ismernie, hogy a hazáját szerető és érte aggódó férfiu mély felelősségérzésével, kiváló képzettséggel, hozzáértéssel és fáradhatatlan munkássággal tölti be helyét és szolgálja nemzetének ügyét.

MEZŐGAZDASÁG

Miért kellett állástfoglalni a liszt-fehérités ellen?

A hivatalos lapban nemrégiben megjelent egy rendelet, amely a lisztek fehéritésére vonatkozott és bizonyos szabályokhoz kötötte a fehérités megengedését. A nagyközönség nem is tudja, hogy nagyon sok esetben nem élő lisztet használnak, mert nem is kap ilyet, hanem fehéri-

tettet. Olyat, amely különböző vegyi eljárásoknak köszönhető, hogy fehérsége megközelíti a mézét. És még kevésbé tudja azt, hogy amikor e fehér lisztnak örül és ha állandóan ilyen lisztet használ, lehet, hogy a lisztnak éppen a legnemesebb tulajdonságait: ízt, illatát, aromáját nem ismeri meg soha.

A jó magyar buza nullás lisztje természeténél fogva nem hófehér, hanem a prima tisztai és a legjobb dunántúli buzáknak kellemes, sárgás színe van. Eleven, élő szín ez. Azt mutatja, hogy amint a szakemberek mondják: élet van a lisztben. Nem minden buzából lehet ily lisztet örölni. A legtöbbnek fakó fehér, sőt halványzürkés az alapárnyalata. És hogy az a halványsárgás szín mennyire az élet színe, azt legjobban az mutatja, hogy idővel minden liszt elveszti ezt a színt. Nem azonnal, mert a frissen örölt liszt sohasem olyan jó, mintha egy-két hétig áll.

A buzatermelő és a buzafogyasztó országok földrajzi megoszlása olyan, hogy a buzafogyasztó államok egyuttal a legnagyobb kulturájú országok is. Ezek a liszt megítélésében elsősorban külső ismertető jelek alapján járnak el s nyilván ez az oka annak, hogy minél jobban kifejlődött a liszt nemzetközi kereskedelme, annál jobban elterjedt a liszt fehéritésének szokása is, amit elsőnek Amerika kezdett el. Így a legnagyobb fogyasztókat következetesen rávelelték arra, hogy a lisztet hamis alapon itélik meg, ami természetesen nem volt kárára az eladónak, aki így az értékesítés tekintetében nem korlátozódott arra a néhány hétre, ameddig a liszt frissiségének „élő” jeleit megtartja.

A fehérités technikája a nagy elterjedtség folytán változatosan kifejlődött. Általában két neme ismeretes ezeknek az eljárásoknak: a fizikai és a vegyi fehérités. Fizikai a villamosárammal való eljárás, vegyi pedig gázokkal, vagy különböző porokkal való kezelés.

Kép az alföldi bizottság nyiregyházi vándorgyűléséről.

Klebsberg Kunó gróf és Erdőhegyi Lajos főispán a Lakatos-bokorban Bánszky Mihály tanyabíró udvarát tekintik meg.

A fehérités kérdésébe belejátszik az is, hogy *minél jobb a buza, annál nehezebben kél a lisztje*. A lisztnek ugyanis olyannak kell lennie, hogy kellemes formájú és szapora süteményt adjon s a liszt kellő időre megkeljen. A megkelés gyorsasága a keményítő-szemcsék nagyságával és eloszlásával van kapcsolatban. Minél nagyobbak a szemcsék, annál könnyebben veszik föl a vizet. Mivel pedig a finom buzában a keményítő-szemcsék kicsinyek és egyenletes nagyságúak, ezeknek hosszabb időre van szükségük ahhoz, hogy a vízzel vegyüljenek. Fontos a sütemény formája szempontjából a buza sikértartalma. A vegyszereknek tehát, amellyel a lisztet fehéritik és kezelik, többféle célja van. *Pótolnia kell a sikért, gyorsítania a kelesztést; kiszolgáltatni az ízlést és pótolnia a liszt természetes, veleszületett hiányait.*

Nemcsak fehérités ez tehát, hanem nagyon komoly módosítása a liszt eredeti tulajdonságainak. Olyan eljárás, amely minden különösebb nehézség nélkül nevezhető hamisításnak is.

A fehéritésnek ugyanis sokféle hatásán kívül még az az előnye is megvan a nem egészen lelkiismeretes malom szempontjából, hogy éppen a színénél fogva finomabbnak tűnteti föl a lisztet, mint amilyen az a valóságban. S ha a vevő nullás lisztet kér, de nem azt kap, hanem fehéritett egyes lisztet, akkor már kétségtelen, hogy rosszul járt és az eladó félrevezette.

De ezen túl a fehérités a liszt tulajdonságait úgy változtatja meg, hogy az az egészségre káros lesz. Mint egy neves francia lisztvegyész mondta, éppen a fehéritésre vonatkozó kutatásai során: nem mérge a fehérités, ha csak az a mérge, ami azonnal öl; *de lassu mérge, mert állandó használata az egészségre a következetes halmozásnál fogva káros lesz.* A lisztben már a fizikai kezelés, a villamosárammal való eljárás is elváltozásokat okoz, akkor is, ha ezek az elváltozások csak bizonyos idő elteltével válnak nyilvánvalókká. De a vegyszerekkel való kezelés hatása sok esetben közvetlenül ki is mutatható. A fehérités tehát nem ártatlan játék és nem lehet megengedni, hogy a mit sem sejtő, jóhiszemű közönség ennek folytatására alkalmat szolgáltatson.

Ez volt a kormány közelképésének fő oka. A magyar kormány elhatározására nagy hatást gyakorolt az a tény is, hogy nem egy olyan államnak törvényhozása kereken tiltja is a fehéritést, amely pedig számunkra fontos piacot jelent. Így Csehszlovákia is, Franciaország is. A fehé-

rités tehát nemcsak hazai fogyasztóközönségünk egészségére káros, hanem *lisztünk kivételének lehetőségét is veszélyezteti.*

Mindazonáltal a rendelet még nem mond ki határozott tilalmat. Ha a vevő bebizonyítható módon kívánja, akkor a minisztérium hajlandó engedélyt adni, természetesen csak konkrét kérelemre, meghatározott mennyiségre.

Siettette a rendelet kiadását az is, hogy vidékről egyre-másra érkeztek a jelentések, amelyek szerint a mai nagy munkanélküliséget felhasználva, vegyész-mérnökök, vagy magukat ilyeneknek kiadó egyének a vidéki kis- és középalmok körében házalásszerűen, kis csomagokban hozták forgalomba a fehéritésre szolgáló vegyszereket, ami lassanként azzal fenyegetett, hogy az egész magyar vidéki örlést megmérgezi ez a veszedelmes eljárás.

A kormány tehát közbe kellett lépnie s a magyar közgazdaság, a magyar fogyasztó és ami ezeknél semmiel sem kevésbé fontos: a magyar buza érdekében kiadta a lisztfehérités szabályozásáról szóló rendeletét.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

Zala megye súlyos közgazdasági helyzete.

Zala vármegye alispánjának évnegyedes jelentése megállapítja, hogy *több ezer mezőgazdasági munkás a nyár folyamán sem tudott állandó munkához jutni*, így a téli időszakban ismét támogatásra szorulnak. Ezek mellett az ipari munkásság körében a munkanélküliség csaknem általános s egyre nő a képzett osztályhoz tartozó szegények száma is. A nehézkes adózás súlyos helyzetbe hozta a községek és a vármegye háztartását. Számos község költségvetését csak úgy lehet egyensúlyban tartani, hogy a községi segélyezési alapból 700.000 pengő segélyt osztottak ki a nehezebb helyzetben levő községeknek. Megállapítja a jelentés, hogy a Zalából külföldre irányuló állatkivitel csaknem teljesen megszűnt, ami hátrányosan hat vissza az állattenyésztésre. A múlt év után az idén ismét rossz volt a takarmánytermés és a takarmányhiány máris jelentkezik, a télen pedig még fokozódni fog. Számolni kell azzal, hogy a jövőben folyton növekvő mezőgazdasági munkanélküliség lesz a megyében és ezt csak a háziipari munka bevezetésével lehetne csökkenteni. Az általános mezőgazdaság helyzeténél még kedvezőtlenebb a helyzete a szőlőgazdálkodásnak, az egyes területeken különböző tekintetekből már csaknem veszélyesnek mondható belfogyasztás jelentékeny emelkedése ellenére.

József Ferenc királyi herceg nyitotta meg a szegedi kiállítást.

Szeptember hó 7-én Szegedre érkezett József Ferenc dr. királyi herceg, a szegedi tanyai kiállítással kapcsolatos kiállítások ünnepélyes megnyitására. A Kertészeti Kiállításon, Darvas Ferenc gazdasági főtanácsos üdvözölte a vendégeket. József Ferenc királyi herceg hangoztatta válaszában, hogy *kitartással főléje kerülhetünk gazdaságilag a szomszédos államoknak*, amelyek némely tekintetben rosszabb helyzetben vannak nálunk. Majd a tanyai kiállítás ujszegedi csoportjának megtekintése után a Kass-szállóban a Magyar Nők Szent Korona Szövetségének háziipari kiállítását nyitotta meg a királyi herceg. A hármass kiállítás fénypontja volt az iparostanonciskolában elhelyezett tanyai kiállítás. Itt Fodor József nyugalmazott polgármester-helyettes üdvözölte a vendégeket. József Ferenc királyi herceg válaszában kitért arra buditotta a kiállításon résztvevőket és kiemelte, hogy *Magyarország van hivatva a keleti népek között a vezetés szerepe*. A földmívelésügyi miniszter nevében Ujhelyi Andor dr. miniszteri tanácsos üdvözölte a kiállítást, amelyről, annak megtekintése után, a vendégek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Áregyezménnyel védekeznek a nagykőrösi szőlősgazdák.

Nagykőrösön a borárok fogyasztási adó nélkül az 5—6 filléres literenkénti színvonalra süllyedtek, úgyhogy a szőlősgazdák már termelési költségeiket sem kapják meg. E tarthatatlan helyzet orvoslása végett a szőlősgazdák megalakították az első *Duna-Tiszaközi Szőlősgazdakartell*. Kimondották és egymás között elfogadták szankcióival biztosították, hogy a *nagykőrösi szőlők bortermését ezután 1½ filléres áron alul eladni nem lehet*. Ebben a borfogyasztási adó nincs benne. A megalakult kartell csatlakozásra hívja fel a többi termelővidék gazdáit is.

Molnárok a bolettatörvény végrehajtási utasítása ellen.

Az *Országos Molnárszövetség* szeptember hó 8-án Budapesten országos gyűlést tartott, amelyen négyszáz molnár vett részt. A gyűlés a bolettatörvénynek a molnárokra vonatkozó végrehajtási utasítását tárgyalta.

— A kiadott rendelet megvalósíthatatlan és sérelmes a molnárokra nézve. — mondta *Jutassy Ödön* elnök — mert a malmokon keresztül akarják a tömegeket megfogni és ennek a rendeletnek tisztességesen, a molnárok vagyoni romlása nélkül eleget tenni nem lehet.

Az elnöki megnyitó után a rendelet minden egyes pontját kifogás tárgyává tették a molnárok és a rendelet visszavonását sürgették. Egyre izgalmasabbá vált a hangulat és a *megjelentek a vámmalmok azonnali leállítását követelték mindaddig, amíg a rendeletet vissza nem vonják*. A malmoknak ingyen munkát kell végezniük és ingyenesen kell adót beszedniük és végrehajtaniuk. A malomipar teljes szabadságát követelték és azt kérték, hogy a *vámgarabonát bolettmalmenesen lehessen eladni olyan termelőknél, akik arra rászorulnak*. Erős kritika hangzott el a *malomellenőrök működése ellen is*. Végül is az elnökség indítványát fogadták el, amely szerint *állandó bizottságot neveznek ki és nyolc napon belül igyekeznek a rendelet sérelmes pontjainak visszavonását keresztülvinni*, ami, ha nem sikerül, nyolc nap után döntenek a további tennivalókról.

Hazaérkezett a diadalmas vízipóló-csapat. Szeptember hó 10-én, szombaton érkezett meg a budapesti Keleti pályaudvarra két és félhónapi távollét után a magyar uszók és vízipólózók Los Angelesből. Az uszóolimpiakonokat ugyanolyan meleg fogadtatásban részesítette a főváros közönsége, mint a már hazatért versenyzőket. *Lázár Andor*, az Országos Testnevelési Tanács elnöke mondott magasszónyával üdvözlőbeszédet, majd *Hommonay Tivadar*, a Magyar Uszósövetség elnöke köszöntötte a magyar fiukat. Ezután *Komjáti Béla*, a vízipóló-csapat kapitánya köszöntötte a versenyzők nevében az ünneplést. A versenyzők a fogadtatás lezajlása után felvirágozott autókban a *Hősök Emlékéhez* vonultak, hogy azt kegyeletük jeléül megkoszorúzzák.

Egy budapesti színész nő autójával halálragaszt egy embert. *Szilágyi Klára* huszonnégy éves budapesti színész nő, akit Béri Endre magántitkár autózvezetésre oktatott, szeptember hó 9-én autóra indult. A kormánykeréknel a színész nő ült, Béri Endre pedig mellette foglalt helyet. Az Erzsébet-körut felől a Dohány-utca felé tartottak. A sarkon befordult *Szilágyi Klára*, hogy kivágjon a Rákóczi-utca felé. Ugylátszik azonban, nem vette észre a sarkon dolgozó *Sánta István* utca-seprőt. Az *utca-seprőt elkapta a kocsi sárhányója és a földhöz vágta*. Sántának nem történt különösebb baja, csak könnyebb horzsolásokat szenvedett. *Szilágyi Klára* azonban annyira megijedt, hogy elvesztette uralmát a kormány fölött és a kocsi nagy lendülettel felfutott a baloldali gyalogjáróra. Szerencsétlenségére éppen akkor haladt arra *Vincze Lajos* hetvennégy éves öregember, aki a Kőrös-utca 6. számú házában lakik. A *kocsi a szó szoros értelmében a hársas számú ház falához lapította a szerencsétlen embert, aki véresen esett össze a fal tövében*. Az oktató most már átvette a kormánykereket és a kocsit levezette a gyalogjáróról, majd a sebesült segítségére sietett. Rövidesen megérkeztek a mentők is, akik *Vincze Lajos* a közeli Rókus-kórházba vitték. Az öregember ballába eltörtött, két bordája berepedt, a feje is megsérült, nem is lehetett rajta segíteni és *csakhamar belehalt sebeibe*. A rendőrség a kihallgatások és egyéb adatok alapján úgy találta, hogy *Szilágyi Klára felelős a halálos szerencsétlenségért és felelősség terheli az oktatóját is*. *Ezért mindkettőjük előtt kihirdették gondatlanság által okozott emberlétlét gyanúja címén az előzetes letartóztatásról szóló végzést*.

Üzenet

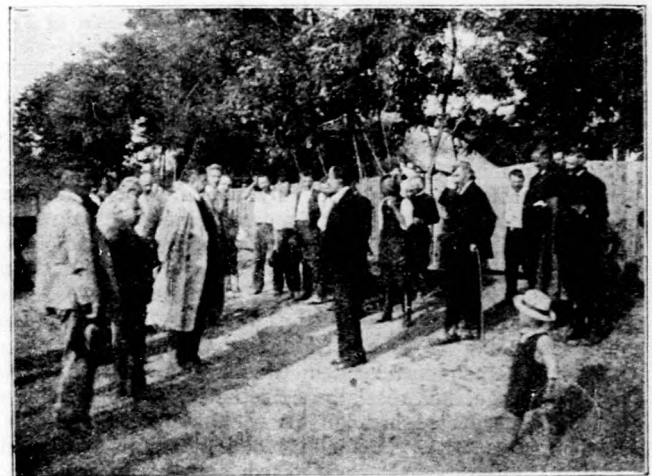
*Ha még egyszer egy levélben
Megírnám egy leánynak,
Hogy a tiszta, szent vágyaim,
Tiszta szárnyal hozzá szállnak,
Nem írnam meg nyolc oldalon,
Nem is lenne benne versem,
Egy szót vetnék a papírra,
Ezt az egyet, hogy: szeretem.*

Irta: KAUSMÁRI IMRE.

Novák István püspök halála. *Novák István* görögkatolikus püspök szeptember hó 6-án Budapesten, az *Új Szent János-kórházban* ötvenhárom éves korában elhunyt. A püspököt két nappal halála előtt súlyos állapotban szállították a kórházba, mivel azonban baját nem tudták megállapítani, a kórház a halál után a holttest felboncolását kérte. A boncolás szerint a püspök halálát *érrepedés és szívburokvérzés* okozta. *Novák püspök* gyönyörű karriert futott be, amely akkor törett derékba, amikor a csehek elszakították székhelyétől, *Eperjéstől*. Azóta egészen szegényes életkörülmények között élt a nagyműveltségű, rendkívül képzett főpap, aki az utóbbi időkben állandóan betegeskedett.

Bombamerénylet a bocsárlapujtői főjegyző ellen. *Kovalcsik József Bocsárlapujtő*, nógrádmegyei község főjegyzője ellen szeptember hó 4-én hajnalban háromnegyed két órakor *bombamerényletet követtek el*. Ismeretlen tettesek ismeretlen robbantószerrel fel akarták robbantani a főjegyző házát. Szakértő megállapítás szerint a mintegy két és félkilogramnyi robbantószerrel 1—2 méterről dobták a lakásra, de *az ablak előtt felfutott vadrózsa felfogta és visszalökte a bombát*, amely így a ház falától két méterre robbant fel. A robbanás ereje *bezuza a lakás összes ablakait*, megemelte a tetőt és a másik szobában alvó főjegyző családját a földre dobta. A hatósági nyomozás azonnal megindult. Valószínű, hogy *személyes bosszu művésről van szó*.

Korányi pénzügyminiszter autója Csehországban összeütközött egy másik autóval. *Korányi Frigyes* báró magyar pénzügyminiszter szeptember hó 9-én Csehszlovákiában súlyos gépkocsiszerencsétlenség részese volt. A miniszter és lánya gépkocsin *Podiebrádból Königgratz* felé tartott. A Königgratz közelében lévő *Kuklena* mellett, egy utkeresztvezetőnél a *gépkocsi összeütközött egy személyautóval*. Az utóbbi gépkocsi tulajdonosa koponyatetőtörést szenvedett és *a kórházba szállítása közben meghalt*. Bátyja, aki kíséretében volt, szintén *súlyosan megsebesült*. A miniszteri autó utasai sértetlenül maradtak. *Korányi báró* soffitjét letartóztatták, de később kaució ellenében szabadonboesátották.

Kép az alföldi bizottság nyiregyházi vándorgyűléséről.

Hook Gyula tanító a Tamás-bokorban üdvözlí Klebelsberg Kunó grófort.

Felhők, Magyar-égen . . .

Szállnak a felhők:
Zivatart rejtők,
Holt égen szállnak,
Még sohse álnak . . .

El-et szakadnak,
Mennek nyugatnak,
Majd összeérnek,
S vonulnak délnek.

Komoran, csendbe,
Katonás rendbe,
Lágyan, sötéten
Kúsznak az égen . . .

Amerre úsznak:
Árnyéket húznak
Derült színekre,
Derűs szívekre . . .

Szállnak a felhők:
Könnycsöt ejtők . . .
Egymásba oszlók,
Bánatot osztók . . .

Tűnnek, szaladnak
És eltakarják
Fényét a napnak.

Szállnak a felhők:
Szícszorítók,
Kétségbeejtők . . .!

Írta: BARÁTH ENDRE.

A Zrínyi-emlékünnap Szigetvárott. Szigetvár hazafias közönsége nagyszabású ünnepség keretében szeptember hó 7-én, Zrínyi Miklós és hős csapata kirohanásának évfordulóján megemlékezett a XVI. századnak erről a nagyszerű magyar hőstettéről. A mostani váru, Andrássy Mihály gróf rendelkezésére fátklyafényben usztak az ódon bástyák és hatalmas ör-tűz világított az őrtoronyból. A hazafias ünnepen mintegy négyezer főnyi közönség vett részt. Az ünnepség este 8 óra után a Hízekeggyel kezdődött, amelyet a szigetvári daloskór adott elő. Utána a pécsi leventezenekar magyar indulókat játszott, majd Nagy Emil dr. volt miniszter tartotta az ünnepi beszédet. A nagyhatású beszéd után a dalárda a *Nem, Nem, Soha!* kánt adta elő. Beneze Ernő tartotta meg ezután ágyu-avató beszédét. A szigetvári bástyák — mondotta — újabb történelmi értékkel gazdagodtak. Andrássy Mihály grófnak, a mostani váruinak köszönhetjük, hogy a magyar királyi honvédelmi miniszter ezt az ágyut, amely a nemzet tulajdona és amelyet a magyar vitézség orosz földön zsákmányolt, idehelyezik a szigeti bástyák tövébe, hogy *időtlen-időkig a magyar katonai virtus örök dicsőségét hirdesse.* A beszéd végén az ágyu eldőrdült és az ünnepség a Himmusz hangjaival véget ért.

Rendkívüli kedvezmény a Faluszövetség és tagjai részére. Az adó a gazdasági élet egyik legnehezebb és legsúlyosabb kérdése. A sokféle adókban még a szakember is nehezen igazodik el. Az adózó polgárok rászorulnak egy utmutatóra, hogy a gyakorlati adóügyi kérdéseken tájékozódást nyerjenek. Ily utmutató és tanácsadó „Az Adózók Lapja”, melyet Szepesy Mihály dr. szerkeszt, aki már négy éve tartja adóügyi előadásait a rádióban s a lap a rádióban tartott előadásokat is leközi. Örömmel közöljük olvasóinkkal, hogy a Faluszövetség olyan irányu megállapodást létesített Az Adózók Lapjával, mely szerint a szövetség fiókjai és tagjai évi 10 pengő helyett 2.40 pengőért rendelhetik meg Az Adózók Lapját, amely összeget két részletben fizethetik. A megrendeléseket a Faluszövetséghez kérjük beküldeni (Budapest, V., Báthory-utca 24.). Aki elejét akarja venni mindenféle adóügyi mulasztásnak vagy késedelemnek és az ezekből eredő kellemetlenségeknek és büntetéseknek, saját érdekében teszi, ha ezt a nagy kedvezményt a Szövetség útján igénybe veszi.

Hammer János párvialban megsebesítette Hunyady Ferenc grófot. A mezőcsáti választás alatt — mint jelentettük — összeütközés történt ifjabb Hammer János joghallgató, az emődi jegyző fia és Hunyady Ferenc gróf között. Hammer János inzultálta a grófot, mire Hunyady Ferenc gróf provokáltatta Hammer Jánost és a segédek súlyos feltételi párbajban állapodtak meg. A megállapodás úgy szólt, hogy a felek először pisztolypárbajt vívnak és ha ez eredménytelen marad, akkor kardra állnak ki. Szeptember hó 9-én megtörtént a párbaj, Budapest. A pisztolypárbajt a Ferenc József lovassági kaszárnya lovardájában vívták meg. A feltételek így szóltak: harminc lépésről kétszeri golyóváltás, öt lépés avansszal. Az első golyóváltásnál egyik fél sem sebesült meg. Hasonlóképpen eredménytelen maradt a második lövés is. A felek ezután segédekkel autóba ültek és a Santelli-vívóteremhez hajtottak. A kardpárbaj feltételei a következők voltak: *középmehéz olasz kardok, nyak- és csuklóbandázssal, szurás kizárva.* Az ellenfelek hevesen csaptak össze. Hunyady gróf fejbágással támadott, Hammer kivédte a vágást, ríposztzott és megsebesítette a nyakán Hunyady Ferencet. A vezető segéd erre közbelépett, majd az orvosok megvizsgálták Hunyady gróf sebeit s megállapították, hogy mintegy *tíz centiméter hosszú vágást kapott, amely a tarkótól az állkapocs felé húzódik.* A vezető segéd ezután a párbajt befejezettnek nyilvánította és az ellenfelek eltávoztak.

Leleplezték a 41-esek kaposvári emléksobrát. A volt 44-es gyalogezred emlékművének a leleplezése nagy érdeklődés mellett folyt le szeptember hó 4-én, vasárnap Kaposváron. Az ünnepségen mintegy huszezer ember vett részt. Reggel zenés ébresztő volt, amely után a volt negyvennégyesek tízenyolc százada csoportosulva vonultak tábori misére, amelyen résztvett József királyi herceg is. Misé után a résztvevők felvonultak az emlékműhöz. A kaposvári dalárdák elénekelték a Himmuszt. Vitéz Adorján József, volt tartalékos főhadnagy elszavalta Gyula diák alkalmi prólógusát, ezt követően Sárközy György mondott avató beszédet, majd József királyi herceg tartotta meg ünnepi beszédét, mint annak a hadosztálynak volt parancsnoka, amelybe a 44. ezred is tartozott. Ezután krupieci Bauer Gyula nyugalmazott tábornok, az ezred parancsnoka szólt a bajtársakhoz, majd Véték György dr. átvette a szobrot. A dalárdák énekszáma után Ugron Gábor, a kerület országgyűlési képviselője mondott beszédet, amelyet a koszorúk elhelyezése követett.

Nagyszerű sikert arattak evezőseink az európai evezősbajnokságokban. Az olimpiászon kivivott magyar győzelmek mellé méltó módon sorakozik a magyar evezősöknek Belgrádban Európa-evezősbajnokságaiban aratott nagy sikere. A hatalmas konkurenciában két bajnoki diadal jutott a magyar színek reprezentánsainak. A magyar evezőssport diadalát előbb a Pannónia Török-négyesének, majd a Hungária Boday—Kaiser dublójának a győzelme után hirdette a magyar zászló a győzelmi árboccon. A belgrádi Európa-evezősbajnokságok főgyőztese, Magyarország nyerte meg Sándor király hatalmas ezüstserlegét és a Glandas-díjat is, amelyet az európai bajnoki versenyeken legeredményesebben szereplő nemzet jutalmazására tűztek ki. Magyarország 2.5 pontot szerzett (kormányos négyes 1.5 pont, dubló 1 pont), miként Olaszország is, a győzelmet azonban a magyaroknak ítélték, mert az olaszok öt versenyzővel szereztek két bajnoki győzelmet, míg a két magyar bajnokságot hat versenyző vívta ki.

Meghalt Bárány Géza, Bárány István édesapja. Bárány Géza, az Egri Városfejlesztő Részvénytársaság igazgatója, Bárány István dr. édesapja Egerben meghalt. Bárány Gézában a magyar uszósport egyik lelkes és áldozatkész munkását vesztette el, akinek nagy érdeme van nemcsak abban, hogy Eger uszósportja európai színvonalra emelkedett, de abban is, hogy ő volt fiának első uszóoktatója. Bárány Géza egy évvel ezelőtt kezdett betegeskedni s szívbjaja mindjobban elhatalmasodott s most kioltotta életét. Haláláról kábelsürgönyben értesítették az Amerikából hazafelé tartó fiát, aki azonban nem lehetett jelen édesapja temetésén.

Gyászistentisztelet Erzsébet királyné halálának évfordulóján. Erzsébet királyné lekiüdvéért halálának 34. évfordulóján, szeptember hó 10-én, délelőtt 10 órakor a budavári koronázó főtemplomban ünnepes gyászistentisztelet volt, amelyet *Hász István* tábori püspök fényes segédlettel pontifikált. A gyászistentiszteletet a kormányzó *Zsitvay Tibor* igazságügyminiszter képviselte. A szentélyben az oltár előtti díszhelyeken *József kir.* herceg és *József Ferenc királyi herceg* foglalt helyet. A sanctuariumban *Augusta és Anna királyi hercegnők*, *Magdolna királyi hercegnő* ültek. A magyar országgyűlés képviselőiben *Wlassics Gyula báró*, a felsőház elnöke és *Almássy László*, a képviselőház elnöke jelentek meg.

A Giustizia per l'Ungheria körrepülése. Vasárnap, szeptember hó 4-én kezdődött meg a *Stella di Savoia* túrarepülése, amelyet a *Légügyi Hivatal* megbízásából azért rendezett a Magyar Aero Szövetség, hogy az olasz nemzet ajándékát, a *Giustizia per l'Ungheriát* megismerhesse az egész ország közönsége. A repülőgép a mátyásföldi repülőtérről vasárnap reggel 8 óra 50 perckor szállt fel és első utjának célja *Pécs* volt, ahová délelőtt 10 órakor érkezett meg. A gép ragyogó napsütésben érkezett a város fölé, tiszteletkört írt le a levegőben, majd simán leszállt a repülőtéren, ahol több ezer főnyi lelkes közönség nagy éljenzésben részesítette a pompás gép pilótáját, *Kálmán* légiügyi felügyelőt. A gép vezetője ezután *Makai István* polgármester helyettes üdvözölte a város közönsége nevében, a tömeg pedig szinte szétkapkodta az ez alkalommal nyomtatott és *Mussolininek címzett üdvözlőleveleslapokat*. A *Giustizia per l'Ungheria* délután két órakor folytatta útját *Kaposvárra*, ahol ez alkalommal repülőnapot rendeztek, amelyen mintegy 8000 néző jelent meg. A közönség kitörő lelkesedéssel üdvözölte a *Giustizia per l'Ungheriát*, amely megérkezése után pár kört írt le a levegőben, utána több repülőgép csodálatos mutatványa következett, majd a *Giustizia per l'Ungheria* fölvetve az alkalmi postai küldeményeket és a közönség éljenzése közben visszaindult Budapestre és délután hat órakor leszállt a mátyásföldi repülőtéren. A *Giustizia per l'Ungheria* szeptember 11-én *Szegedre* és onnan *Békéscsabára*, szeptember 16-án *Székesfehérvárra*, majd *Szombathelyre*, 17-én *Szombathelyről Debrecenbe* és *Nyíregyházára* s végül 18-án *Nyíregyházáról Miskolcra* repült.

Ítélet a pestkörnyéki kommunisták ügyében. A tavasszal leplezte le a főkapitányság politikai osztálya a pestkörnyéki kommunisták nagyszabású szervezkedését. Az ügyből kifolyóan az ügyészség vádat emelt *Sinkovics Rezső* gyömrői asztalos-szolgálatos, *Szekeres Pál* rákoskeresztúri bádgos és társai ellen. A büntetőtörvényszék *Szemák*-tanácsa most hirdette ki ítéletét a kommunisták körében. A törvényszék bíróságnak mondotta ki *Sinkovicsot* és *Szekeres* az állami és társadalmi rend törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntetett címén és ezért őket egyenként kétévi és nyolchónapi fegyházra ítélte el. Bíróságnak mondotta ki két vádlott kivételével a többi *házonnyolc vádlottal* vétség címén és ezért több havi fogságra ítélte őket.

Háztartási tanfolyam a székesfehérvári téli gazdasági iskolában. A földmívelésügyi minisztérium október hó 10-től november hó 20-ig terjedő időben hathetes háztartási tanfolyamot rendez a székesfehérvári téli gazdasági iskolában. A tanítás célja, hogy tizenöt évnél idősebb leányok és asszonyok a főzés, továbbá szabás- és varrásban kellő jártasságot elsajátítsanak. A tanítás ingyenes, jó ellátás és kényelmes elszállásolással napi egy pengő fizetendő. A tanfolyam vezetősége ez uton hívja fel mindazokat, akik a tanfolyamon résztvenni szándékoznak, hogy ebből óhajukat a székesfehérvári m. kir. téli gazdasági iskola igazgatóságának (*Horthy Miklós-tér 48.*) jelentsek be.

Egy román csendőr inkább öngyilkos lett, mégsem tartóztatott le egy magyar fiút. A bihari püspöki román csendőrőrs parancsnoka, *Tomsa János* őrmester szeptember hó 6-án felakasztotta magát és meghalt. A román csendőr halála mögött igen érdekes történet húzódik meg. Néhány nappal ezelőtt egy *Gál István* nevű 11 éves magyar fiúcska több szemtanu állítása szerint bemázolta a román elemi iskola falát és ablakát. A román tanító feljelentésére az őrmester maga elé idézte a kis „irredentát”. A fiu bátran beismerte tettét és azt mondta, azért tette, mert a román fiúk ugyanazt tették a magyar iskolával is. Az őrmester családos ember megértette a fiu viselkedését és az enyhe szóbeli dorgálás után elbocsátotta. A román tanító erre feljelentette az őrmestert, akit felettese háoságai utasítottak, hogy tartóztassa le az „irredenta” fiút. *Tomsa* őrmester kijelentette, hogy szerinte a fiu nem követett el semmi rosszat, ilyen gyermekies csínytevésből ő nem hajlandó „irre-

dentizmust” kovácsolni. És hogy kinos helyzetéből megmeneküljön, a csendőr inkább öngyilkos lett, semhogy meggyűződése ellen cselekedjen.

Nagy tűz pusztított Sármelléken. *Sármellék* községben szeptember hó 4-én este kigyulladt *Szabó Károly* községi bírósága mögött az egyik szénaboglya. A község tűzoltósága és lakossága nagy erőfeszítéssel eloltotta a tüzet, de ebben a pillanatban egy másik közeli ház mögött lévő szénakazal gyúlt lángra fellebbanásszerűen. Az erős szél csakhamar széthordta a szikrákat és szinte pillanatok alatt 22 házhosszuságban mintegy ötven gazda takarmánya állott lángokban. A tűz által vörösrre festett égbolt 30 kilométer távolságból is látható volt. A falu egész lakossága, a tűzoltók vezetésével, hozzáfogott az oltáshoz, a nagy szél miatt azonban a tűz továbbterjedését nem tudták megakadályozni. Már-már attól lehetett tartani, hogy az egész község lángborol és porrág, mint 1893-ban. Egymásután érkeztek meg a környékbeli 15 község tűzoltói, köztük a *keszthelyi és nagykanizsai* városi tűzoltóságok is. Hajnali 2 órára sikerült a tüzet lokalizálni. Nyolc istálló és pajta, valamint ötven gazdának egész takarmánykészlete a lángok martaléka lett.

Az alföldi bizottság vándorgyűlése Nyiregyházán. Szeptember hó 5-én tartotta meg az alföldi bizottság vándorgyűlést *Nyiregyházán*. A gyűlésen *Kiebelberg Kunó* gróf, a bizottság elnöke mondott nagyhatású beszédet. A volt kultuszminiszter ismertette az alföldi bizottság céljait, melyek elsősorban a gazdasági kérdések megoldására irányulnak. A nagy tisztelettel fogadott beszéd után *Kállay Miklós*, volt államtitkár arról szólott, hogy a Csehország felé irányuló szállítások kontingensét kizárólag az Alföldnek juttassák, mert csak errefele van kivétel lehetősége.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Milyen cseresznyemagot ültessék, hogy az kikeljen? (H. A. Jánosfalma.) — **Felelet:** Növénytermelési kérdésekben tessék a Növénytermelési Hivatalhoz (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11., m. kir. Földmívelésügyi Minisztérium) fordulni válaszbélyeggel ellátott levélben. A Hivatal ingyen ad felvilágosítást.

Steinbacher Márton, Miklósi. 1. A kérdezett P. Gy. jelenleg nem országgyűlési képviselő. 2. Ögróf a német Markgraf magyar fordítása; nem magyar közjogi méltóság. A német Markgraf-ok valamikor a határszélek védelmezői, őrzői voltak. 3. A felsőházi tagoknak fizetésük nincs, csak az országgyűlési képviselőknek. 4. Zseni annyit jelent, mint lángész; diszkrét pedig annyit, hogy tapintatos, aki mások bizalmas természetű ügyeit bizalmasan kezeli, tehát ha illet tud, nem fecseg róla; ha pedig nem tud, akkor ilyesmirel nem kérdezősködik. 5. Budapestnek egy polgármestere van: Sipőcz Jenő dr., továbbá egy főpolgármestere: Ripka Ferenc. A főpolgármester a főváros élén azt a szerepet tölti be, amit a vármegyék vagy törvényhatóságú városok élén a főispán. 6. Erre a kérdésre nem lehet válaszolni, mert ilyen ország nincs. Minden országban vannak kiváló orvosok. Hála Istennek, hazánk e téren is az elsők között van. 7. Teljes pontossággal nem tudjuk megmondani, mert időközben sokhelyütt népszámlálás volt. Valamikor a tizenharmadik helyen állott. 8. Volt nemzetgyűlési képviselő, régebben banktisztviselő volt. Nem tudjuk, hogy az ellenirat szerzőjének neve alatt ki rejtezik.

Dunapentelei előfizető. Tessék kérésével válaszbélyeggel ellátott levélben a Növénytermelési Hivatalhoz fordulni (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11., m. kir. Földmívelésügyi Minisztérium), ahonnan ingyen kap felvilágosítást.

Kérdés: Tejszövetkezet akarunk alapítani, hova forduljunk? (Sz. A., Sornás.) — **Felelet:** Forduljanak az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központoz (Budapest, I., Horthy Miklós-ut 113.).

M. F., Polgári. Tessék a földmívelésügyi minisztérium növénytermelési hivatalához fordulni kérdésével, válaszbélyeggel ellátott levélben (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.).

Kérdés: Hol kaphatok fehér mustármagot? (Ifj. Sz. K., Szegvár.) — **Felelet:** Tessék a Mauthner Ödön-féle magkereskedéshez fordulni (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.).

K. M.-né, Solymár. Kérdésével tessék a földmívelésügyi minisztérium növénytermelési hivatalához fordulni válaszbélyeggel ellátott levélben (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.).

AZ UTOLSÓ CSOMÁD

R E G É N Y

25

IRTA: FÖLDES GÉZA

A szükséges tőkét hamar összehozták és eljöttek, hogy Csomád Lászlóval tárgyaljanak.

Ez a gondolat Csomád ur előtt már rég nem volt újdonság. Hiszen ő is gondolkozott ezen. Igaz, hogy ennél többre nem is ment. De nem is mehetett, mert egy ilyen nagy vállalkozáshoz sem szak-tudással, sem a megfelelő tőkével nem rendelkezett. A pénze hiába volt untig is sok, ekkora vállalko-zásba ezzel még sem foghatott.

A társaság azonban ezzel a sok pénzzel is ren-delkezett. S mivel Csomád László elég világosfejú ember, hamar megegyeztek. A társaság adta a pénzt, Csomád a területet. A két értéket egyenlőnek tekintették és így Csomád ur a vállalatban fele-részes volt. Tehát a jövedelemnek is a fele illette őt.

És itt tüneményes gyorsasággal változott meg minden. Csomád vasutat kapott. Ezt a társaság építtette s mire a vasut elkészült, a gyártelep is felépült.

A tudós mérnökök mindent felhasználtak, amit a tudomány és a természet rendelkezésükre bocsá-tott. A bővizű és rohamosan haladó patakok turbi-nákat hajtottak. Ezek villanyt fejlesztettek. A vil-lanyt elvezették a műhelyekbe. S mikor a téli hideg a vizet megfagyasztotta, a turbinák munkáját gőz-gépek vették át. Tüzelőnek ott volt a rengeteg fa-hulladék, de a hegyek barnaszénét is bőven rejte-gettek.

A vasuti állomásokat csakhamar óriási deszka-és farakások vették körül. A vashámor is munkába kezdett és valósággal ontotta a sok feldogo-zott árut.

A csomádi emberek most is az erdőből élnek, de most nem kereskedők, hanem gyári munkások. Téli, nyáron bőven van munkájuk. A jövedelem állandó és itt nincsen nélkülöző ember, de van jólét.

És halljatok csudát! Csomád ur maga magya-rázza, hogy a tőke és a munka édes testvér. Ezek egymás nélkül meg nem élhetnek. Mit csinálna a tőke, ha magát folyton nem konzerválná? De a munkásra is csak a nyomor és a nélkülözés várna, ha a tőke nem létesítene állandóan újabb, meg újabb munkaalkalmakat. A tőkés és a munkás kö-zött tehát a legtökéletesebb testvéri szeretetnek kell uralkodni, mert ez a kettő teljesen egyenlő.

Ős Csomádok, jertek ki a kriptákból és néz-zetek széjjel. Nézétek, mit csinál itt a ti utolsó hajtásotok?

Aztán büszkén térhettek vissza enyhet és csen-det adó kamráitokba, mert láttátok, hogy a ti vére-tek egy új honfoglaláshoz fogott.

XV.

„Nem jó az embernek egymagára lenni“.

Ha az ember lelkében egyszer feléled az ujtás vágya, többé az meg nem szűnik. Addig bírálja a

régi dolgokat, míg végre azok többé nem tetszenek neki.

Igy esett ez Csomád urral is. Ime, Csomád ur napról-napra változik. Az a sok régi elv és család hagyomány rendre mind elavul. Pedig egykor ezek mellett mekkora kitartással állott s ha valaki ezek-kei ellenkező cselekedetekre akarta volna rábeszél-ni, hamar megkapta volna a feleletet:

— Fialat bolondot még nem láttam, mert amit láttam, az mind vén volt!

S ha ez tovább is így halad, Csomád urra még a régi vőfély-áldást is ráolvashassuk: Nem jó az em-bernek egymagára lenni, házasság szent jármát nya-kára kell venni.

Csomád ur a Ráki eltűnése előtt jóval özvegy-ségre jutott. Ráki nevelését majdnem egészen anya nélkül végezte. Pedig valamennyi jó embere taná-csolta, hogy házasodjék meg.

Csomád ur a feleségét nagyon szerette s az em-lékét annyira tisztelte, hogy valóságos kegyeltsér-tést látott abban, ha uj asszonyt hoz a házhoz.

Mikor aztán a leánya felnőtt, ketten osztottak a háztartás gondjaiban s ez ezt a kérdést háttérbe szorította.

A Ráki eltűnése újabb csorbát ütött a szívére. A szobájában ma is úgy van minden, ahogy volt az eltűnése napján. Csomád ur ide mindennap bejár, ott sokáig elüldögél s valósággal felüldülve jó ki on-nan. Ez tehát neki a pihenője.

Ilyenkor felujul lelkében a multnak minden édes emléke. Nem bánt ott semmit, maradjon min-den úgy, ahogy Ráki hagyta. Ő még mindig hiszi, valamikor hazajő s akkor találjon mindent úgy, ahogy volt.

Ráki azonban nem adott életjelt magáról. Talán már nem is él, idegen emberek között domborul a sirja.

— Vajjon van-e valaki, aki kijár oda és virágot szór rája?...

És némelykor úgy belevegyült az érzelmes han-gulatba, hogy már az ábrándozásra is hajla-mossá vált.

Mióta az erdőben az ipar ilyen hatalmas erővel indult meg, Csomád urnak megsaporodtak a látogatói is. Régi barátjai mind felkeresték, hogy szemé-lyesen gyönyörködhesseken ebben a hazafias mun-kájában. Messze földről is eljöttek, hogy ezt a nagy-szabásu erdőgazdaságot tanulmányozzák.

A sűrű vendégjárás az udvarház képét is meg-változtatta. Az udvarnak egyenetlen hepe-hupás te-rülete többé nem mutatta az elhagyatottságot. A kertészeti ügyesség gyönyörű parkká változtatta.

(Folytatjuk.)

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

I gyon beszél Ó

(Beküldte ifj. Csokonyay Kaposszentbenedekről.)

2. Szórejtvény.

mértani rajz utálatos
(a=á) (-u)

(Beküldte Végel János Mélykutról.)

3. Szórejtvény.

cs
(-n)

(Beküldte Szabó Ilonka Geneshátpusztáról.)

4. Szórejtvény.

K élő Y
(e-é)

(Beküldte Jenczer János Cserdéből.)

5. Szórejtvény.

minden a helyén van

(Beküldte Könyvi Pál Szabatról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 41-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 35-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Izetlenség.** 2. Szórejtvény: **Pályaór.** 3. Szórejtvény: **Gyanus alak.** 4. Szórejtvény: **A szerelem sötét verem.** 5. Szórejtvény: **Házaló.**

Megfejtették: Kiss István, Gelencsér Erzsike, Tóth János, özv. Tóth Józsefné, Kovács Bálint, Lépész György, Vámos István, Szücs Ferenc, Szekeres Márton, Walter János, Csergő Károly.

Jutalomkönyvet nyertek: Tóth János (Szenta), özv. Tóth Józsefné (Szenta) és Valter János (Sashalom).

A 36-ik számban közölt rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

MEZŐGAZDASÁGI MUNKAPIAC

Szalóki Sándor keres Szár (Fejér vm.) község határában fekvő körülbelül 12 magyar hold kiterjedésű birtokának megműveléséhez, egy tőkével és instrukcióval rendelkező feles keréssz bérlőt. Személyes jelentkezés: Rákosszentmihály, Rákostelep 18.

Gyűjtsünk új előfizetőket a „**Vasárnap**” részére

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Szeptember hó 17-én szombaton. **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Pateza, Törökkoppány. — **Állat- és kirakodóvásár:** Szentés.

Szeptember hó 18-án, vasárnap. **Állat- és kirakodóvásár:** Baja, Érsekudvart, Túrkeve.

Szeptember hó 19-én, hétfőn. **Állat- és kirakodóvásár:** Arló (sertésvásár bizonytalan), Bátaszék, Fehérgyarmat, Fertőszentmiklós, Gamás, Himesháza, Jászárokszállás, Kál, Kóka, Kőtelek, Kőtegyán, Magyaróvár, Mezőkeresztes, Paks, Szőny, Tiszacsécs, Tokaj, Veresegyháza, Veszprém. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Csépkerek, Szany. — **Kirakodóvásár:** Tatabánya.

Szeptember hó 20-án, kedden. **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Bicske, Göde, Gyulaj, Tamási.

Szeptember hó 21-én, szerdán. **Állat- és kirakodóvásár:** Alsónémedi, Dombóvár, Erdősokonya, Iharosberény, Olaszliszka, Püspökhátvan, Szabadszentkirály. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Alsóság, Bicske, Körmen, Somogyvár, Somogy-szob, Tab.

Szeptember hó 22-én, esütörtökön. **Állat- és kirakodóvásár:** Hajdudház, Süttő. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Kecskemét, Keszthely, Koppányszántó, Nemesnép, Ócsod, Sajtoskál. — **Állatvásár:** Cellődömök.

Szeptember hó 23-án, pénteken. **Állat- és kirakodóvásár:** Békés.

Szeptember 24-én, szombaton. **Állat- és kirakodóvásár:** Békés.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ifj. Cs. F. I., Békésszentandrás. Sajnáljuk, de ilyen hosszú versnek nem tudunk helyet szorítani. Más, rövidebbet kérünk. — S. M., Miklósi. Versét nem közölhetjük. Kérdéseire a „Tanácsadó”-ban keresse a választ. — G. E., Dunaszekeső. Pontrejtvénye jó, sor kerül reá. — M. S., Tar. Sok jó van köztük. — B. M., Törökszentmiklós. Válogatunk belőlük. Egyszerre azonban csak egyet tudunk közölni. — B. M., Törökszentmiklós. Hamarosan sor kerül valamelyikre. — Kontra. Ön írta ezeket a verseket, vagy csak lemásolta valahonnan? Miért nem írja meg a teljes nevét? — V. K., Tiszasüly. Közlünk belőlük. — Sz. J., Pereked. Rejtvényeiből közlünk. Verseiből valamelyiket közreadjuk. Sajnos, bélyegeket nem tudunk Önnek küldeni, mert a hozzánk beérkező levelek bélyegeit kiadóhivatalunk értékesíti.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 12-én.)

GABONATŐZSDE

KÉSZÁRUPIAC

A készárupiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valószínű forgalmi árát jelentik Budapesten.

Buza, tiszai 76 kg-os 13.20—13.40, 77 kg-os 13.40—13.65, 78 kg-os 13.55—13.80, 79 kg-os 13.75—13.95, 80 kg-os 13.80—14.10; felsőtiszai 76 kg-os 12.80—12.95, 77 kg-os 13—13.10, 78 kg-os 13.15—13.25, 79 kg-os 13.30—13.40, 80 kg-os 13.40—13.50; jászágói 76 kg-os 12.60—12.85, 77 kg-os 12.80—13, 78 kg-os 12.95—13.15, 79 kg-os 13.10—13.25, 80 kg-os 13.20—13.40; fejmegyei és dunántúli 76 kg-os 12.40—12.60, 77 kg-os 12.60—12.75, 78 kg-os 12.75—12.90, 79 kg-os 12.90—13, 80 kg-os 13—13.15, pestvidéki és bácskai 76 kg-os 12.40—12.65, 77 kg-os 12.60—12.80, 78 kg-os 12.75—12.95, 79 kg-os 12.90—13.05, 80 kg-os 13—13.20. — Pestvidéki rozs 7.35—7, egyéb rozs 7.45—7.65, takarmány árpa elsőrendű 9.00—9.40, takarmány árpa másodrendű 8.80—9.00, felvidéki sörárpa 11.00—12.50, egyéb sörárpa 10.00—11.00, zab elsőrendű 10.20—10.40, zab másodrendű 9.85—10.00, korpá 7.15—7.25, s-os liszt 11.00—11.50, repce 24.00—24.25, lucerna 68—78, lóhere 72—78, szőszösbükköny 18—20, lenmag

elsőrendű 23.00—23.50, másodrendű 25.00—25.50, *kék mák* 76—78, *borsó Viktória* 18—20, *expressz* 14—20, *őrszi* 12—13, *sz. répaszelet* 12—12.25, *lencse kis* 20—22, nagy 24—33 pengő métermázsánként.

HATÁRIDŐPIAC

A határidőpiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni. Ha valaki például novemberben márciusi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak márciusban kell szállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árát.

Buza: októberre 12.68—12.82, márciusra 13.97—14.17, *rosz:* októberre 8.10—8.15, márciusra 9.20—9.47, *tengeri:* májusra 8.90—9.12 pengő métermázsánként.

A kászarúpiac és határidőpiac gabonárait boletta nélkül kell érteni!

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi r. t. jelentése). Lucernamag. A külföldről alig mutatkozik érdeklődés, a belföldi iránzat erősen ellanyhult. A piacra kerülő áru sokkal jobb minőségű, mint az előző kaszálásból való. *Loheremag.* A kivitelű üzlet a múlt hetinél esendesebb, iránzata lanya. *Baltacimmg.* Az idei termés minden tekintetben jónak mondható, üzletkötések még alig történtek. *Fümagraknak és fümagkeverékeknek, ősziborsónak, pannonbükknének, szőszbükknének gazdák részéről még jó kereslete van.* A *budapesti áru- és értéktörzse* hivatalos jegyzési nyersáruért, 100 kg-ért, *budapesti paritásban:* Káposztarepe 24—25, lucerna 70—85, *Where* 75—82, *kék mák* 73—75 pengő.

Liszt. A *nyílt piacokon:* Buzadara 46—50, duplanullás finom tészataliszt 40—44, nullás 38—44, kettős főző 38—40, négyes kenyérliszt 36—38 fillér kilogrammonként.

Abraktakarmánypiac. Árpakorpa 8, boróhéj 7.50, borsókorpa 7, buzakonkoly 9, konkolydara 9.50, lenmagpogácsa 61.50, napraforgópogácsa 15.50, repecpogácsa 10, rozskonkoly 8.50, rozskorpa 7.25, rozsocsu 7, rozstakarmányliszt 11, szójabab-pogácsaliszt nagyban 23, szójabab-pogácsaliszt kicsinyben 25, tökmagpogácsa 19 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna. másodrendű 4.50—5.20, harmadrendű csomagolásra 4—4.50, muharszéna 3.80—5, lucernaszéna 5.30—8 pengő métermázsánként.

Szurómarhavasár. Élő borjúk, belföldi szopós elsőrendű 0.76—0.88, kivételesen 0.90, másodrendű 0.66—0.75, harmadrendű 0.50—0.64 pengő kilogrammonként, élőszuliban.

Tenyészmarhák és jármosókörök. Elsőrendű belföldi jármosókör (tarka) 0.44—0.48, elsőrendű belföldi jármosókör (fehér) 0.44—0.48, 1½ éves üszök 0.40—0.45, 1½ éves tinók 0.35—0.40, fiatal, friss fejős tehén 0.60—0.70 pengő kilogrammonként, élőszuliban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal kistogasz ürök, páronként 100 kg, vagy azon felül sulyban 40—45 fillér, prima hizott bárányok, páronként 75 és 80 kg közötti sulyban 40—45 fillér kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsávalva, páronként 6 kg sulylevonással.

Vágómarhavasár. Ökör, közepes 38—45, gyengébb 28—36, bika, legjobb 43—45, közepes 36—42, gyengébb 30—34, tehén 45—48, közepes 43—44, gyengébb 25—32, növendék 30—44, csontozni való 14—24 fillér kilogrammonként.

Sertésvásár. Könnyű sertés 70—106, közepes 116—120, kivételesen 122, nehéz 126—128, kivételesen 130, keresztezett 118—122 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Lóvásár. Csikó 45—65, igás kocsiló (néhány nyugati fajta) 200—370, icás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 150—260, alárendelt minőségű lovak 50—200, vágólovak 30—200 pengő.

Gyapjú. A magyar piacon a forgalom némileg megéledt. Középmínőségű fésűs- és szövetgyapjúkért 1—1.15 pengőig terjedő árakat fizettek ab Budapest.

Husvásár. Marhahús a nyílt piacokon: Rostélyos, vastaghátszín, felsől, fehérpesenye, stb. 120—220, fartő, lapocka, puhahátszín 120—220, csontos oldalas, tarja szegye 100—160, szegye 80—120, gulyásnak való 60—120, nyelv 150—200. — *Borjúhús:* Felszeletelt comb 200—260, sütni való 100—220, pörköltnek való 60—120. — *Juh- és bárányhús:* Juhcomb 140—180, gerinc, lapocka 120—140, pörköltnek való 80—120. — *Sertéshús:* Friss karaj 180—260, comb, tarja, lapocka 170—190, oldalas 130—160, füstöltkaraj, lapocka, tarja, oldalas 150—320, olvasztani való szalonna 192—220, sózott kenyérszalonna 188—220, füstölt 200—240, hárj 196—230, tepertő zsíros 180—240, sertészsír 208 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő állatok a nyílt piacokon: Tyúk 180—340, csirke 80—240, ruca 150—300 fillér darabonként; lúd máj 400—800 fillér kilogrammonként. — *Tojás:* Teatojás 7—8, főző 6—7 fillér darabonként.

Vad. A nyílt piacokon: Szarvascomb 200, gerinc 350, lapocka 100, egyéb 40—60, őzgerinc 350, comb 200, egyéb 50 fillér kilogrammonként; nyul bőrbőn 300—350, fogoly 80—120 fillér darabonként.

Hal. Élő állatok a nyílt piacokon: Haresa 280—400, ponty 200—280, kárász 100—140 fillér kilogrammonként. *Rák* 10—80 fillér darabonként, nagyság szerint.

Tej és tejtermékek. A nyílt piacokon: Teljes tej 34, lefőlézőtt 8—10, aludt tej 100, tejszín 180—200, tejfől 120—280 fillér literen-

ként, centrifugált teavaj tömbben 260—300, 10 dkg-os csomagolásban 320—380, *főző* vaj 240—260, szedett vidéki 240—260, tehénúró 70—120, sovány tehénúró 36—60, juhtúró 200—280, kevertúró 160—200, juhsajt 180—220, hazai omentáli sajt 280—400, hazai trappista 180—280 fillér kilogrammonként.

Szárazfőzelék és száraztészta. A nyílt piacokon: Lencse 32—80, hántolt felebszó 46—80, aprószemű fehérbab 24—32, nagyszemű 44—100, szines 34—48, finom árpakása 70—100, durva 46—68 fillér kilogrammonként.

Zöldség. A nyílt piacokon: Sárgarépa csomója 4—12, petrezselyem 2—10, zeller darabja 2—8, kalarábé kilogrammja 16—20, karfiol 30—120, makói vöröshagyma 12—14, közönséges 8—12, fokhagyma 40—80, cékla 10—24, fejeskáposzta 5—14, savanyított káposzta 26—36, kelkáposzta 5—14, vöröskáposzta 14—28, fejes saláta darabja 6—12, fodrossaláta 15—20, torma kilogrammja 60—180, őrszi rózsaburgonya 7—9, nyári 10—12, Ella 6—8, kifli 16—24, tömör esiperkegomba 200—300, fekete-teretek 6—20, savanyítani való uorka 12—24, salátának való 8—16, kovászos 30—40, zöldbaprika kesi 8—12, nagy 8—16, főzőtök 8—14, gyalult 16—20, hazai zöldbab 12—30, vajbab 8—20, kifejtett 20—50, zöldborsó hüvelyes 20—60, kifejtett 60—140, paradicsom 10—16, konzerv literje 80—100, sóska 8—16, paraj tisztított 10—20 fillér kilogrammonként, zöld tengerics 6 darabonként 2—6 fillér.

Gyümölcs. A nyílt piacokon: Nemes fajalma 60—120, közönséges 16—50, nemes fajkörte 80—140, közönséges 20—80, befőzni való 40—60, vöröszilva 8—30, besztekerl 16—30, magvaváló 28—40, ringló 50—80, befőzni való ringló 28—40, közönséges 18—40, őszibarack magvaváló 40—100, nem magvaváló 30—140, befőzni való 40—80, csemegeszőlő 40—60, közönséges 20—30, görögdiñnye 6—14, közönséges 4—8, faj sárga 8—16, közönséges 4—10, szilvaiz 96—160, gyümölcsiz 140—360, dióbél 320—440, mogyoró héjazott 360—480, mandula héjazott 440—660 fillér kilogrammonként.

Püszér, mák, méz és háziszappan. A nyílt piacokon: Édesnemes paprika 320—360, félédes gulyás 240—320, rózsapaprika 200—280, erős 160—200, kereskedelmi 120—160, *kék mák* 88—100, pergetett méz 120—140, házi sziniszappan 120—160, közönséges szappan 90—120 fillér kilogrammonként.

Paprika. Termelői árak kilogrammonként Szegeden: Csöves paprika fűzőrenként 1—1.50, édes nemespaprika 0.90—1.20, félédes paprika 0.50—0.65, elsőrendű paprika 0.45—0.50, másodrendű paprika 0.30—0.35, harmadrendű paprika 0.20—0.30 pengő. *Kalocsán:* Csöves paprika 0.30—0.40, édes nemespaprika 0.90—1.20, rózsapaprika 0.40—0.60, másodrendű paprika 0.25—0.30, harmadrendű paprika 0.10—0.15 pengő kilogrammonként.

Borpiac. A borpiacon a helyzet változatlan, a borárak szilárdak és az öbörkszletek kifogyóban vannak. Az árak falusi árunál 1.20—1.30 pengő között, uradalmi tételeknél 1.30—1.50 pengő között mozognak hektoliterfokukonként. Az utolsó héten a szilárdágra való tekintettel némi mozgalom észlelhető. A terméskilátások változatlanul jők ott, ahol az utolsó hetekben peronoszpora, vagy molykár nem lépett fel. — *Az Országos Szeszértékészítő R. T. f. hó 6-án tartott végrehajtóbizottsági ülésében a fogyasztási szesz alapárát 230 pengőről 130 pengőre leszállította abban a feltevésben, hogy a leszállított alapárán a viszonyoknak megfelelő forgalom fog kifejeződni. A finomított szesz ára 100 hl-en felül vételeknél az összes költségekkel és forgalmi adóval együtt 158.60, 50—100 hl-ig 160.66, 25—50 hl-ig 162.72, 10—25 hl-ig 164.78, 10 hl-en alul 166.34 pengő állami szeszfogyasztási adó nélkül, Budapestén még ehhez számítandó a városi adó. Gyümölcs-pálinka. A gyümölcspálinkaüzletben a forgalom ezideig nem indulhatott meg, mert az érdekelték számoltak a fogyasztási szesz árleszállításával és a borpárlatrendelet megjelenésével. Remélhetőleg a forgalom most már meg fog indulni, mert a készletek már nem nagyok. Törköly 2.70—2.80, seprőpálinka 2.80—2.90, eperpálinka 2.90—3, szalkórium (nyári áru) 3.60—3.70, (kék áru) 4.20—4.30 pengőn jegyeztek. III. táblázat, plusz forgalmi adó.*

Építőanyagok. Portlandcement helyt már 5.60—6 pengő körül; darabos ézetett méz helyt gyár 3.20—3.30 pengő; Puccolán 5.20 pengő; kisméretű téglá Budapestre vidék részére 32—33 pengő, vidéken 24—32 pengő, nagyméretű körülbelül 30 százalékkal drágább; budapesti hornyolt tetőcserép 52—54 pengő; nádszövet 10—12 pengő; stukkaturgipsz 6.40—7 pengő; asbstezspala 40×40 cm 28.50 pengő, 40×44 cm 32.50 pengő; kátrányelemek engedménye körülbelül 50 százalék a régi áraból; Heraklitlem 1.5 cm-es 2 pengő, 2.5 cm-es 3.05 pengő, 5 cm-es 4.75 pengő; kéménykorona füstszívó fedlap 12 pengő.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára 1932. évi szeptember hó 12-én. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A zárójelben lévő szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Egy pengőnél többre kerül egy darab:* Angol font 19.85 (20.25), dollár 5.70 (5.73), hollandi forint 2.29 (2.30), német marka 1.35 (1.36), svájci frank 1.10 (1.11) pengő. — *Egy pengőnél kevesebbe kerül egy darab:* Csehkorona 16.94 (17.04), szerb dinár 9.83 (9.99), francia frank 22.30 (22.50), lengyel zloty 63.95 (64.45), román leu 3.46 (3.56), olasz lira 29.90 (30.20) fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: MAYER EMIL.
KIADJA: AZ UJ BARÁZDA LAPKIADÓ RT.
FELELŐS KIADÓ: FARAGÓ ALADÁR.